

О.М. Чабанюк, канд. екон. наук, доц. (ЛТЕУ, Львів)

Н.О. Лобода, канд. екон. наук, доц. (ЛТЕУ, Львів)

ОБ'ЄКТИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ ТА КАЛЬКУЛЯЦІЙНІ ОДИНИЦІ У СФЕРІ ПОСЛУГ

Калькулювання – основний метод бухгалтерського обліку для підрахунку собівартості послуг, який дає можливість сформулювати ціну продукції, управляти господарською діяльністю. Процес калькулювання полягає у визначенні вартості одиниці готельного продукту, а тому повинен включати: науково обгрунтоване групування витрат; визначення об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання і калькуляційних одиниць; вибір методу розподілу непрямих витрат; відокремлення обліку поточних витрат на надання послуг і капітальних вкладень; вибір методу обліку витрат та підрахунку собівартості.

Калькулювання собівартості – це визначення розміру витрат у грошовій формі як по окремих видах діяльності, виробничих процесах, структурних підрозділах, так і в цілому по підприємству на виробництво одиниці (партії) виробленої продукції, виконаної роботи чи наданої послуги за допомогою економічно обгрунтованих методів. Об'єкт калькулювання – це вид робіт, послуг або вид діяльності, які потребують визначення пов'язаних з їх наданням (виконанням) витрат.

На практиці застосовують різні калькуляції:

- планова калькуляція визначається шляхом прямого розрахунку витрат за окремими статтями на основі норм витрат праці, матеріалів, палива, енергії та строгого режиму економії у витратах на управління та обслуговування;

- кошторисна калькуляція має перспективний характер і складається, як правило, на нові види послуг для розрахунку відпускнуої ціни на готельні послуги;

- нормативні калькуляції відображають рівень норм використання засобів та робочого часу. Вони можуть складатися двома способами: послідовно на послуги без групування витрат за періодами організаційного процесу;

- звітна калькуляція - це розрахунок фактичної собівартості одиниці окремих видів послуг основних та допоміжних підрозділів готелю за калькуляційними статтями витрат.

Для готелю об'єкт калькулювання – це вид робіт, послуг або вид діяльності, які потребують визначення пов'язаних з їх наданням (виконанням) витрат. Вибір об'єктів калькулювання повинен

здійснюватись з огляду на облікові ознаки та бути пов'язаним з групуванням витрат в аналітичному обліку. Крім того, з метою надання керівництву необхідної інформації для прийняття управлінських рішень, вибір об'єктів калькулювання повинен забезпечувати належний контроль за використанням ресурсів та величиною прямих затрат, накладних затрат, за обґрунтованим розподілом загальновиробничих витрат на об'єкти калькуляції, за порівнянням складових планової і фактичної собівартості.

Залежно від технології та характеру послуг (продукції) об'єктами калькулювання можуть бути: продукти чи комплекси продуктів повної чи часткової готовності (за процесами, стадіями, фазами); вироби або напівфабрикати, групи однорідних виробів, серії виробів чи індивідуальні одиничні вироби, будівельні об'єкти, закінчені етапи будівництва; види робіт і послуг.

Інформаційні джерела:

1. Облік у галузях економіки : навч. посібник / В. Ф. Максимова, З. В. Кузіна, Л. М. Стиренко, Т. Г. Степова : [за ред. В. Ф. Максимової]. – К. : ЦУЛ, 2010. – 496 с.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318, з наступними змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Чабанюк О. М. Методи обліку витрат готельних послуг. [Текст] / О. М. Чабанюк // Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: матеріали V міжнародної наук. – практ. конф. (25 травня 2012 р.) / [відп. ред. З. В. Герасимчук]. – Луцьк : РВВ Луцького національного технічного університету, 2012. – 320 с.

4. Чабанюк О. М. Класифікація та зміст витрат у системі менеджменту підприємства / О. М. Чабанюк // Розвиток обліку, аналізу і контролю в умовах світових інтеграційних процесів : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Розвиток обліку, аналізу і контролю в умовах світових інтеграційних процесів» / [відп. за вип. проф. Куцик П. О.] – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2013. – С. 77-79.